

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА
The Pharmaceutical Chamber of Serbia

СТАНДАРДИ И СМЕРНИЦЕ -ПРАЋЕЊЕ ИСХОДА ТЕРАПИЈЕ- (ПРИЛОГ 7А)

Др сц. Марина Одаловић, ванредни професор
Универзитет у Београду – Фармацеутски факултет
Катедра за социјалну фармацију и фармацеутско
законодавство

Стандард 7а: СТАНДАРДИ И СМЕРНИЦЕ ЗА ПРАЋЕЊЕ ИСХОДА ТЕРАПИЈЕ У ЦИЉУ ОПТИМИЗАЦИЈЕ ТЕРАПИЈЕ И ПОБОЉШАЊА ИСХОДА ЛЕЧЕЊА ПРАЋЕЊЕМ ОДРЕЂЕНИХ ПАРАМЕТАРА У АПОТЕЦИ, ИЗУЗЕВ БОЛНИЧКОЈ АПОТЕЦИ

Стандард 7б: ... У БОЛНИЧКОЈ АПОТЕЦИ

Закон о здравственој заштити, Сл. гласник РС 25/19:

Апотекарска делатност обухвата: „праћење исхода терапије, у циљу оптимизације терапије и побољшања исхода лечења, праћењем одређених параметара“;

Оптимизација терапије обухвата активности усмерене ка унапређењу безбедне и ефикасне употребе лекова од стране пацијента, како би се осигурало постизање најбољих могућих исхода терапије:

- ПРЕГЛЕД УПОТРЕБЕ ЛЕКОВА
- ПРАЋЕЊЕ ПАРАМЕТАРА

Стандард 7а: ПРЕГЛЕД УПОТРЕБЕ ЛЕКОВА (1)

Преглед употребе лекова представља **структурирану** евалуацију лекова, ради оптимизације терапије и побољшања исхода терапије кроз **унапређење знања пацијената о лековима** које користи, **побољшање употребе лекова** од стране пацијената и **побољшање адхеренце**. Структурирана евалуација лекова подразумева препознавање проблема у вези са лековима и предлог интервенције. *PCNE, 2018*

КАРАКТЕРИЈАЦИЈА		ИВОРИ ИНФОРМАЦИЈА			ОБРАЗОВАЊЕ
ТИП	Ниво	Лекарски рецепт	Разговор са пацијентом	Клинички подаци	
Тип 1	Основни	+			Магистар фармације
Тип 2а	Средњи	+	+		Магистар фармације
Тип 2б		+		+	са посебном обуком
Тип 3	Напредни	+	+	+	Магистар фармације спец. клиничке фармације, фармакотерапије или ФЗЗ

ПРЕГЛЕД ЛЕКОВА (терапије) (2)

KLINIČKI PODACI

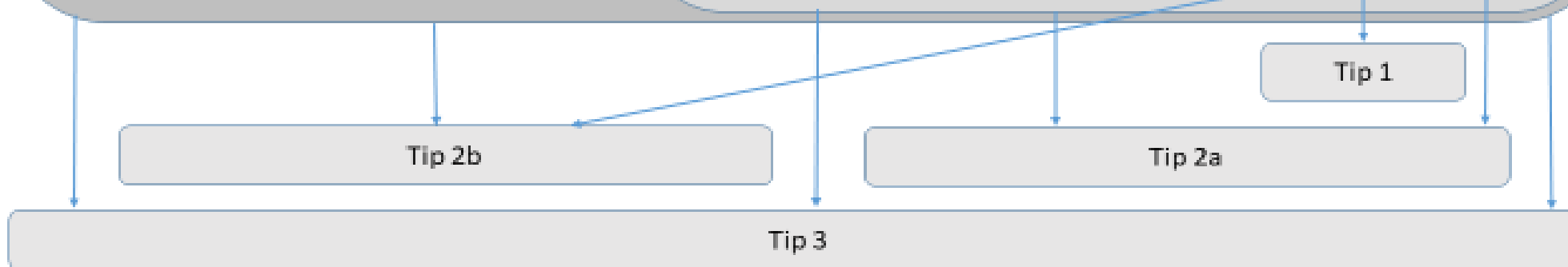
- Nelečena bolest = dijagnoza bez terapije
- Validacija indikacije = lek bez indikacije
- Odgovor (klinički) na terapiju: efektivnost
- Doza leka u odnosu na indikaciju
- Kontraindikacije zbog funkcija bubrega ili jetre
- Neželjene reakcije lekova

RAZGOVOR SA PACIJENTOM

- Adherenca (problemi sa upotrebom leka; neracionalna upotreba leka)
- Neodgovarajuća uputstva; potreba za dodatnim uputstvima
- Neželjene reakcije lekova
- Pojedini aspekti efektivnosti terapije (npr. prolazak bola)

LEKARSKI RECEPT

- Lek-lek interakcije
- Dupliranje terapije
- Kontraindikacije zbog uzrasta ili pola
- Neodgovarajući lek, doza, doziranje i/ili interval doziranja
- Troškovi terapije
- (Delimično i adherenca)

ВАЖНО за имплементацију услуге ПУЛ!

- **ПРОСТОР**: посебна просторија у апотеци или физички издвојен део простора апотеке, у циљу обезбеђења приватности за пацијента и неометаног рада магистра фармације
- **ОПРЕМА**
- **КАДАР**
- **Документација и евиденције** – чувају се у апотеци у складу са законом / Пацијент добија писмени извештај о пруженој услузи прегледа употребе лекова, оверен печатом апотеке и потписом магистра фармације који је пружио услугу.

ВАЖНО за имплементацију услуге ПЛ!

- **Критеријуми за „одабир“ пацијената** : пацијенти са хроничним болестима, пацијенте који у својој терапији имају већи број лекова или који користе лекове високог ризика (као што су нпр. антикоагуланси);
- **Пре пружања услуге: пристанак пацијента!**
- Комуникација са лекаром ради оптимизације терапије, директна или путем одговарајућег извештаја;
- Магистар фармације не може самостално да мења терапију коју је одредио лекар - указује на проблеме и даје предлог решења;
- Саветовање и едукација пацијента;

Стандард 7а: ПРАЋЕЊЕ ПАРАМЕТАРА

Оптимизација терапије и унапређење исхода лечења, може се вршити:

- ✓ увидом у одговарајућу документацију
- ✓ мерењем одређених параметара у апотеци.

Разлози за спровођење мерења одређених параметара у апотеци:

- ✓ потреба пацијента да се **уозна са употребом медицинског средства**,
- ✓ ради **препознавања фактора ризика** у циљу промоције здравља, превенције болести и здравственог васпитања
- ✓ када постоји **јасан клинички или научни доказ** који оправдава конкретно мерење код конкретног пацијента

Мерења која се могу обављати у апотеци су мерења помоћу **самомерача које може користити и сам пацијент** (**самомерача** крвног притиска, гликемије, триглицерида и холестерола, ваге за мерење телесне масе и др.)

ВАЖНО за имплементацију услуге! (1)

- **ПРОСТОР**: посебна просторија у апотеци или физички издвојен део простора апотеке, у циљу обезбеђења приватности за пацијента и неометаног рада магистра фармације
- **ОПРЕМА**: одговарајућа и исправна (Регистар медицинских средстава, ознака усаглашености, доказ добављача о тачности, поузданости, валидности и безбедности, адекватно одржавање ...)
- **КАДАР**: Магистар фармације одговоран је за спровођење одговарајућих процедура и вођење документације за све услуге мерења које се пружају у апотеци/ Мерења помоћу самомерача може обављати фармацеутски техничар под надзором магистра фармације, о чему одлучује одговорни магистар фармације/ Обука!

ВАЖНО за имплементацију услуге! (2)

У оквиру процедура мора јасно бити дефинисано следеће:

- обука запослених који пружају услугу, чување и одржавање опреме односно апарата и потрошног материјала,
- вођење одговарајућих евиденција односно документације (о пружено обавештењу и престанку, пацијенту, фармацеуту, мерењу, резултатима мерења, савет, план праћења пацијента, опреми и сл.)
- критеријуми за одабир пацијената за пружање услуга мерења, као и критеријуми за искључивање пацијената којима се не препоручују ове услуге,
- саветовање пацијената, праћење здравственог стања пацијената и упућивање лекару када је потребно, дефинисање процедуре у случају потребе за хитном медицинском помоћи
- извођење мерења, управљање ризицима при мерењу и напомене у погледу безбедности пацијената и запослених (добра упознатор са правилном употребом и ризицима за пацијента, пријава НР на МС, процену здравственог и безбедносног ризику пацијенте, одговарајуће мере спречавања ширења заразних болести)

ВАЖНО за имплементацију услуге! (3)

- Потребно је успоставити процедуре за бележење, извештавање и истраживање грешака, пропуста и инцидената приликом мерења параметара у апотеци (укључујући повреде оштрим предметима). Ове процедуре треба да буду детаљне, као и активности које треба предузети у случају грешака, пропуста и инцидената.
- Сви запослени који учествују у пружању услуга мерења одређених параметара из крви, морају бити вакцинисани против хепатитиса Б, а податак о вакцинацији или одбијању вакцинације треба на одговарајући начин евидентирати.
- руковање отпадом,
- контрола инфекција,
- гаранција квалитета пружених услуга.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

modalovic@pharmacy.bg.ac.rs